

Koncept for væresteder for kriminelle og kriminalitetstruede unge mellem 18-25 år i København

Formålet med et fælles koncept for 18+ væresteder i København er at give de eksisterende og kommende væresteder en fælles platform og et fælles værdigrundlag. Konceptet skal være med til at sikre, at væresteder bygger på og arbejder ud fra samme principper, og at der skabes et fælles ledelses- og personalemæssigt udgangspunkt. Socialudvalget har det overordnede ansvar for værestederne.

Det fælles koncept skal samtidig skabe grundlag for fælles læring og metodeudvikling værestederne imellem, og det vil lette kommunens arbejde med at følge de enkelte væresteder, både i forhold til erfaringsopsamling og udvikling af værestedernes arbejde med de unge. Konceptet udstikker de rammer og principper, som de enkelte væresteder skal leve op til samt organisatorisk forankring af væresteder.

Målgruppe

Værestedernes målgruppe er kriminelle og kriminalitetstruede unge mellem 18-25 år. Der er tale om unge, som er involveret i, har begået eller er i fare for at havne i alvorlig, personfarlig eller banderelateret kriminalitet, og som dermed bidrager til at skabe utryghed i lokalområdet.

Målgruppen for værestederne er ikke enkelte eller særlige grupperinger i et område. Værestederne skal være åbne for alle kriminelle og kriminalitetstruede unge og bør derfor rette sig imod en målgruppe af en vis størrelse. Værestedet må ikke opleves som en enkelt grupperings 'ejendom'.

Formål og indhold

Det overordnede formål med værestederne er at være med til at sænke antallet af unge i Københavns Kommune, der er involveret i eller relateret til kriminelle aktiviteter. For at nå målet vil værestederne bidrage til, at de unge kommer ind i et uddannelses- og/eller beskæftigelsesforløb og derigennem får en hverdag uden kriminalitet. Det gør værestederne gennem relations- og motivationsarbejde, hvor brugere tilbydes støtte i forhold til mulighederne for at igangsætte positive forandringer samt deltagelse i aktiviteter, som kan fungere som alternativer til et liv med en kriminel løbebane. Værestederne skal understøtte og udvikle brugernes kompetencer og gennem aktiviteter og rådgivning om muligheder for uddannelse, job og egen bolig, give de unge lyst til at gå fra et passivt liv til at tage ansvar for eget liv og starte i uddannelse eller arbejde.

Relations- og motivationsarbejdet med de unge foregår i grupper, såvel som individuelt. Gruppeaktiviteter har til formål at styrke de unges sociale kompetencer såvel som praktiske færdigheder og kan f.eks. være madlavning, hvor de unge lærer at lave mad såvel som at samarbejde med hinanden. Sådanne situationer skaber rum for en god uformel dialog mellem medarbejderen og de unge om relevante temaer som alt fra de unges fremtidsønsker til konkrete begivenheder i nærområdet eller drøftelser af samfundsforhold som det kommende valg. Andre gruppeaktiviteter kan være sport, virksomhedsbesøg, museumsbesøg og ture uden for København, der er med til at vise de unge nye og alternative muligheder i deres liv.

Den individuelle kontakt mellem den enkelte unge og værestedets medarbejdere vil ofte bære præg af individuel rådgivning, hvor man drøfter f.eks. behov og mulighe-

der i forhold til fremtidig beskæftigelse eller uddannelsesforløb. Alle unge, der fast frekventerer et værested, skal igennem en afklarende profilsamtale. Samtalen skal afdække følgende punkter:

- Alder
- Familierelationer
- Boligforhold
- Fritidsaktiviteter og interesser
- Ønsker, håb og drømme
- Kvalifikationer – Hvad er jeg god til? Såvel faglige som ikke faglige kvalifikationer og kompetencer
- Plan for uddannelse eller beskæftigelse? Hvad ønsker den unge og hvad er mest realistisk?

Herefter kan det individuelle rådgivningsforløb opstartes. Den individuelle rådgivning kan ske på flere måder. Rådgivningsforløbet kan tilrettelægges, så det foregår indenfor værestedets rammer. På baggrund af de individuelle profilsamtaler kan den unge og medarbejderen aftale konkrete tiltag, f.eks. henvisning til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens tilbud, hjælp til boligsøgning, eller nærmere afklaring af den unges ønsker og muligheder, evt. i samarbejde med Ungdommens Uddannelsesvejledning. Den unge og medarbejderen kan også aftale, at medarbejderen følger den unge hen til jobcenteret, Ungdommens Uddannelsesvejledning, lokale beskæftigelsesinitiativer som f.eks. ”Nørrebro Skaber Job” mv. Værestedet registrerer de konkrete aftaler med den unge og følger løbende op på profilsamtalen. Værestedet skal ligeledes registrere antallet af de faste brugere, der ophører med at bruge værestedet samt grunden hertil. Der udarbejdes et registreringsværktøj, der ligger i tråd med det generelle med effektstyring og -læring i Socialforvaltningen, f.eks. effektstyrings- og læringsredskabet ”forandringskompasset”.

Der er ingen tidsmæssige grænser for, hvor lang tid en ung kan være tilknyttet et værested. Det er dog et krav til de unge, at de fortsat er aktive i forhold til og samarbejder med medarbejderne om at skabe positiv udvikling i eget liv. Det er vigtigt, at der er et flow i gruppen af unge, der bruger værestedet, således der er plads til ’nye’ unge med behov for støtte. Værestederne er ikke ”hænge-ud” steder for grupperinger af unge. Tilbuddets funktion og effekt skal løbende vurderes af medarbejderne, og forudsætningen for videreførelse af tilknytning til værestedet skal vurderes løbende gennem året af Socialforvaltningen.

Mulighed for en intensiv indsats

Hvis værestedet erfarer, at en bruger har begået alvorlig, personfarlig eller banderelateret kriminalitet og har behov og er motiveret for et mere intensivt forløb end værestedets medarbejdere kan tilbyde, kan den unge visiteres til en af kommunens andre 18+ indsatser – SSP+, Den Korte Snor+ eller exitprogrammet. Visitationen sker gennem SSP+ sekretariatet. 18+ indsatserne er karakteriseret ved, at der er etablerede samarbejder mellem SSP+, Socialforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Børne- og Ungdomsforvaltningens Ungdommens Uddannelsesvejledning, der skal lette koordinering og kommunikation i konkrete sager.

Unge der tilknyttes en af de andre 18+ indsatser kan stadig komme i værestedet, hvor medarbejderne kan være med til at understøtte den indsats der ellers ydes for

at skabe positive forandringer for den unge. Herudover kan unge der er inde i en positiv udvikling fungerer som rollemodeller for andre brugere af værestedet.

Medarbejderkompetencer

Medarbejdere, der er ansat i Københavns Kommunes væresteder, skal have en pædagogisk uddannelse, erfaring fra socialpædagogisk arbejde eller andet relevant arbejde med målgruppen. Herudover er det en fordel, hvis medarbejderen har erfaring med opsøgende arbejde og unges liv på gaden, idet dette kan være en fordel i relationsdannelsen og det videre arbejde med de unge. Det er ligeledes en fordel, hvis en eller flere medarbejdere har et kendskab til det lokalområde, hvor værestedet er placeret samt de unge i området, da dette er med til hurtigt at få etableret kontakt til de forskellige ungegrupper såvel som relevante lokale samarbejdspartnere. Dette medvirker også, at de ønskede resultater opnås hurtigere.

Værestedets medarbejdere skal, sammen med medarbejdere i de andre 18+ indsatser, gennemgå et fælles uddannelses- og kompetenceudviklingsforløb. Indholdet i uddannelsen er bl.a. anerkendende pædagog, teorier om ungdomskultur, lovgivningen inden for arbejdet med udsatte børn og unge. Der etableres desuden et netværk for ledere og medarbejdere, hvor fælles udfordringer kan drøftes og faglig sparring kan foregå.

Det er muligt for værestederne at ansætte brugere eller tidligere brugere af værestedet som aktivitetsmedarbejdere et par timer om ugen. Stillinger kan tilbydes unge, der udviser initiativ og ansvar og særligt dem, der starter i uddannelse og har brug for et job til at supplere deres SU. Formålet er at understøtte den unges positive udvikling samt at den unge fungerer som rollemodel for de resterende brugere af værestedet.

Lokal forankring

Det enkelte værested indgår samarbejde med relevante aktører i lokalområdet. Det kan være alt fra boligafdelinger, lokaludvalget og politiet til uddannelsesinstitutioner og frivillige projekter. Formålet er at forankre værestedet i lokalområdet samt muligheden for at indgå i lokale samarbejder omkring en konkret ung. Et værested kan f.eks. etablere en fast kontakt til lokale beskæftigelsesprojekter og boligsociale projekter med lignende målgruppe. Samarbejde med lokalpolitiet såvel som politiets bandeenhed skal etableres med det formål, at drøfte og etablere aftaler om, hvordan man håndterer opståede uroligheder blandt de unge i området. Medarbejderne bør således have løbende dialog med politiet, hvis der forekommer uroligheder i området, men kontakten kan også bruges til arrangere dialogmøder mellem de unge og politiet om f.eks. behovet for visitationszoner.

Når et værested skal etableres er første skridt opsøgende arbejde i lokalområdet for at skabe kontakt til de forskellige ungegrupperinger. Der skal foretages en screening af de forskellige ungegrupperinger i området, herunder de toneangivende unge samt gruppernes forhold til hinanden. Her kan det være en fordel ikke kun at have fokus på unge over 18 år, idet yngre unge kan være med til at give et indblik i, hvem de ældre toneangivende unge i området er. De toneangivende unge kan med fordel inddrages i drøftelser af, hvilke aktiviteter værestedet skal tilbyde og have en del af ansvaret for at videreformidle dette til den resterende gruppe af unge i målgruppen. I denne proces kan man med fordel gøre brug af bl.a. Københavnerteamets viden

om de forskellige områder i Københavns og gadeplansarbejde generelt samt inddrage lokale aktørers viden om de unge.

Brugerinddragelse

For at sikre ejerskab til værestedet skal brugerne inddrages i etablering og drift af værestedet. Brugere skal inddrages aktivt i opstartsfasen og skal have indflydelse på den daglige drift af værestedet. Dette kan være i form af planlægning af aktiviteter så som ture ud af huset, debataftener, fælles madlavning og fodboldkampe. Brugerinddragelsen skal være med til at sikre ejerskab til stedet og fungere som middel til at skabe en relation mellem medarbejderne og den enkelte bruger samt fastholde brugerne i at komme i værestedet. Der skal med faste intervaller afholdes møder med de unge, hvor fremtidige aktiviteter planlægges og de unges syn på og ønsker for værestedet drøftes. Brugerinddragelsen skal ske inden for rammer fastlagt af værestedets medarbejdere, f.eks. i forhold til det økonomiske råderum for aktiviteter og værestedets husregler.

Fysiske rammer, åbningstider og regler

Som udgangspunkt skal væresteder have egne lokaler, som brugerne selv kan sætte deres præg på. Der kan dog i nogle tilfælde være brug for alternative løsninger, som at låne lokaler i en fritidsklub eller opstille containerne, hvis det ikke er muligt at finde ledige egnede lokaler. Værestedernes vejledende åbningstider er kl. 17.00-24.00 på hverdage og kl. 17.00 til 02.00 i weekender. Der skal altid være medarbejdere til steder, når værestedet er åbent. Værestederne vil være fleksible i forhold til at holde åbent ud over de faste åbningstider. Dette giver mulighed for, at medarbejderne kan holde åbent i ferier og perioder hvor der, efter en konkret vurdering af medarbejderne, skønnes at være et særligt behov f.eks. at dæmpe eller forebygge uro i et område.

Der er en række faste husregler for alle væresteder, der lyder som følgende:

- Der må ikke drikkes alkohol, tages stoffer eller ryges hash i værestedet
- Man må ikke være påvirket af hash, stoffer eller alkohol, når man opholder sig i værestedet eller deltager i værestedets aktiviteter uden for huset
- Man må ikke have stoffer på sig, og der må ikke foregå handel med stoffer, når man opholder sig i værestedet eller deltager i aktiviteter uden for huset
- Våben eller skudsikre veste må ikke medtages i værestedet eller til aktiviteter uden for huset

Eventuelt andre regler i huset udfærdiges og ændres i samarbejde med de unge for at styrke tilhørsforholdet.

Dokumentation

De enkelte væresteder i København evalueres løbende af 18+ Enheden for at erfaringsopsamle og måle effekten af indsatsen. Det vil blandt andet ske ved, at den enkelte bruger følges undervejs i forløbet for derigennem at vurdere, om der er sket en udvikling. Vigtige parametre i opfølgningen af den enkelte bruger er deltagelse i uddannelses- og/eller beskæftigelsesbeløb, fritidsaktiviteter, kriminalitet, misbrug og evt. bolig. Når brugerne har færdiggjort et forløb, vil der senere blive fulgt op på, om brugeren har profiteret af tilbudet. 18+ Enheden udarbejder effektmål og plan

for målopfyldning for værestederne. Medio 2011 vil værestederne blive evalueret med henblik på videreudvikling og justering af konceptet.

Herunder er 18+ Enheden ansvarlig for at sikre, at der for hvert enkelt værested udarbejdes en udviklingsplan med en forandringsteori, der beskriver værestedets målgruppe, herunder særlige lokale forhold, målet med indsatsen i værestedet, samt de socialfaglige og pædagogiske principper og metoder og konkrete aktiviteter, som værestedet vælger at arbejde med for at nå målene med de unge.

Det enkelte værested er forpligtet til, at registrere de unge der fast frekventerer værestedet med det formål, at 18+ Enheden løben kan følge op på og evaluere indsatsen. Dette i forhold til om brugerne er en del af den beskrevne målgruppe, såvel som den enkelte unges udvikling i forhold til bl.a. uddannelse og beskæftigelse.

Det lovmæssige grundlag for oprettelse, organisering og drift af væresteder

Væresteder oprettes efter servicelovens § 104, der omhandler kommunes forpligtelse til at tilbyde aktivitets- og samværstilbud til personer med betydelige sociale problemer med det formål, at opretholde eller forbedre personlige færdigheder eller livsvilkår. Kernen i aktivitets- og samværstilbud målrettet personer med særlige sociale problemer kan være af omsorgsmæssig karakter, f.eks. rådgivning, socialt samvær eller madlavning. Tilbuddet kan også bestå i aktiviteter som udflugter, idræts- eller fritidstilbud. Tilbuddene skal bl.a. medvirke til at forebygge udviklingen af yderligere sociale problemer.

Det er Socialforvaltningen, der har ansvaret for at føre tilsyn med værestederne. Tilsyn skal foretages minimum hvert andet år og kan ske anmeldt såvel og uanmeldt. Hvis der ved et tilsyn bliver påpeget henstillinger eller påbud, skal der iværksættes et tilsyn det følgende år.

Værestederne fungerer som åbne aktivitets- og samværstilbud for målgruppen, hvor der ikke skal finde en visitation sted før den unge kan gøre brug af værestedet. Brugere skal leve op til og overholde de enkelte væresteds regler for at gøre brug af tilbuddet. Adgang til værestedet kan således ske ved at professionelle som f.eks. gadeplansmedarbejdere, sagsbehandlere i Socialforvaltningen eller Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen sammen med den unge tager kontakt til værestedet eller ved at den unge selv møder op.

Den overordnede styring, ledelse og udvikling af væresteder er forankret i Socialforvaltningen. Det er Socialforvaltningens 18+ Enhed, der har ansvaret for drift af værestederne samt følge op på og sikre, at værestederne lever op til det fælles koncept. Enheden er også ansvarlig for personaleudvikling samt opstart og løbende kompetenceudvikling.

Socialforvaltningens 18+ Enhed står herudover for etablering af nye væresteder. Det er enheden, som ansætter og godkender personale og sørger for, at værestedet starter op efter de overordnede principper. Et værested ledes og drives af en leder og medarbejdere, der har de relevante faglige kompetencer til arbejdet med kriminelle og kriminalitetstruede unge, og som enten er ansat i eller godkendt af Københavns Kommune.

Værestederne skal ses i et bydækkende perspektiv. Behovet for væresteder kan over tid skifte på tværs af bydelene, og indsatsen skal løbende kunne justeres i overensstemmelse hermed. For at sikre at etablering af et værested sker der, hvor behovet

er størst, foretager Center for Sikker By i 2010 en analyse og kortlægning af det samlede behov for væresteder på tværs af København. Behovet afdækkes ved en analyse af målgruppe, sociale problemer i området, kriminalitetsniveauet mv. Ved forslag om etablering/nedlæggelse af et værested skal denne analyse indgå som en del af beslutningsgrundlaget. Herudover skal Socialforvaltningens løbende evaluering af værestederne og opdaterede tal fra tryghedsindekset, den aktuelle situation eks. opstået uro og et væresteds påvirkning for naboområdet ligeledes indgå. Etablering af et værested skal vedtages i Socialudvalget og Økonomiudvalget.